

Mattheus 14, 1-12; 13-21

Joh de Doper; alleen zijn; 5 & 2

2 augustus 2020 – ds. Bert Schüssler

Deze steen heeft alles gezien. (brokstuk kapiteel Machaerus)

Deze steen heeft alles gehoord.

1 steen zegt meer dan 1000 woorden.

Wat had de steen gezien?

Aan de oostelijke oever van de Dode Zee had koning Herodes, u kent hem, een paleis laten bouwen. Om naar toe te kunnen vluchten als het hem te heet onder de voeten werd in Jeruzalem.

Het werd hem regelmatig heet onder de voeten.

De koning was een machtswellusteling, een psychopaat, een moordenaar.

Herodes was altijd bang voor iedereen.

Een paranoïde bruto. Dat krijg je van alle achterdocht en gestoord gedrag.

Zijn angst leidde tot geweld en moord.

Wat zei men in Rome ook maar weer?

' Je kunt beter zijn varken zijn dan zijn zoon.

Immers, joden doden geen varkens ...'.

Herodes was koning, bij de gratie van de Romeinen.

Herodes had vele vrouwen en vele kinderen, van wie hij er velen liet ombrengen.

Vandaag zijn we, op de berg Machaerus, het vluchtpaleis van vader koning Herodes, op een zwoele avond, getuige van een orgie, waarbij familie intriges, achterdocht en gekrenkt eergevoel leiden tot de onthoofding van Johannes de Doper.

Moorden zit de familie in het bloed.

En deze steen zag het.

Deze steen zag het.

De wervelende rokken, de klotsende wijn.

De dronken koppen en het flitsende zwaard.

Deze steen zag de gestalte van De Doper, vriend van Jezus, voorloper, wegbereider, naderbij komen en zijn hoofd buigen.

Deze steen hoorde alles.

De Doper zei: "Kom tot inkeer, want het Koninkrijk van God is nabij".

De Doper zei:

"Herodes niet rommelen met je schoonzus".

De Doper sprak en de koning voelde zich aangesproken,
beledigd, verontwaardigd.

Boosheid en ergernis.

Het lallende vonnis.

Applaus.

Moord op een presenteerblad.

Deze steen zag het en hoorden het.

Dat drama, daar op die vluchtheuvel.

De onmenselijkheid. De willekeur van de macht.

Kapiteelbrokstuk van een pilaar op de berg van de
waanzin.

Aan de oever van de Dode Zee, ging het geweten dood.

De steen zweeg,

omdat stenen niet kunnen spreken.

Als stenen zwijgen zullen wij moeten spreken.

'Toen Jezus hiervan hoorde, week hij per boot uit naar
een afgelegen plaats waar hij alleen kon zijn'.

Hiervan hoorde

Per boot

Een afgelegen plaats

Om alleen te zijn

Trauma

Traumaverwerking.

Wat moet het Jezus geraakt hebben.

Johannes was zijn vriend.

Zijn geestverwant.

Zijn achterneef.

Nu even geen mensen meer.

Nu alleen nog maar stilte.

Laat me alleen.

Alleen met al m'n verdriet.

Een steen van verdriet op Jezus' ziel.

En dan deze steen.

(Struikelsteen Apeldoorn)

Deze steen wordt op woensdag 26 augustus, om 7 uur 's
avonds, in het trottoir langs de Burgemeester Tutein
Nolteriuslaan geplaatst.

"Hier woonde

Louisa Henriëtte Opdenberg-van Son

Omgebracht

28 mei 1943 Sobibor

29 jaar oud".

Inderdaad, nicht van Sal van Son.

Een Stolperstein

Een Struikelsteen

Bedacht door de Duitse kunstenaar Gunter Demnig.

Inmiddels ook in Apeldoorn geplaatst door de Werkgroep

Gedenkstenen Joods Apeldoorn en gerealiseerd door

Wegenrif-Hoogenberg.

Een struikelsteen met een naam.

Voor sommige huizen wel zes stenen.

Voor Villa Astra aan de Emmalaan bijvoorbeeld.

Opdat wij struikelen over wat gebeurde.

Over discriminatie, antisemitisme, onrecht, geweld,
moord, het verpulveren van alle waardigheid en iemands
naam ontmenselijken tot een nummer.

Gas en rook

Vuur en vlam

Dood en verderf

Opdat wij struikelen over de taal van despoten.

Opdat wij struikelen over uitsluiting.

Opdat wij struikelen over minachting.

Verder zwijgt deze steen.

Hij doet waar deze steen goed in is.

Hij toont een naam.

Een mens, een leven.

Weggevaagd.

Opdat wij niet vergeten.

En de familie Opdenberg, en de familie Van Son...

Hun trauma. Ons trauma.

'Nooit heb ik wat ons werd ontnomen zo bitter, bitter
liefgehad.'

Schreef Ida Gerhardt en staat te lezen op het monument
inzet Prinsenpark.

1 steen zegt meer dan 1000 woorden

Dit is een fles.

(Buikfles Kattenkop, 1750)

Een oude wijnfles.

Nee, niet van Machaerus bij de Dode Zee.

Maar uit de Surinamerivier.

In de jaren zestig opgevist uit een modderbank en daar
ooit, rondom 1750, in terecht gekomen aan het eind van
een feest op een plantage waar de meesters feesten en
de slaven slaafden.

Een buikfles kattenkop.

Deze fles hoorde het gelal over de slavenhandel.

Deze fles hoorde de witten spreken over hun zwarte slaven.

Deze fles droeg vrolijk bij aan de feestvreugde van een mensonterend systeem.

Deze fles weet hoe duur de suiker was.(Cynthia McLeod)

In onze dagen wordt Nederland geconfronteerd met zijn slavernijverleden.

Nederland zou er goed aan doen dit serieus te nemen.

Te beginnen, bijvoorbeeld, met het omdraaien van de rollen.

Een witte man, een witte vrouw, wordt de vrijheid ontnomen.

Zij moeten werken voor een anderen mensen zonder een rechtvaardige coa, krijgen stokslagen, mogen niet trouwen. Worden verscheept, van hun families gescheiden.

Draai de rollen om, en huiver.

Ik begrijp heel goed dat de zwarte man zegt:
wat was dit?!

Ik begrijp niet dat de witte man zegt:
is al zo lang geleden!

En, omdat de fles niet spreken kan zullen mensen moeten opstaan om het kwaad aan te spreken.

Zoals Alexandria Ocasio-Cortez afgelopen week opstond en sprak.

Een 31 jarige Amerikaanse, gekozen volksvertegenwoordiger, die door een witte man, collega afgevaardigde van 65 en vader van drie kinderen, op de trappen van het Capitool als vrouw, met een Puertorikaanse komaf voor de camera's wordt uitgemaakt voor 'walgelijk, gek, en niet goed bij haar hoofd'. Om zijn afkeer vervolgens samen te vatten in FB ('fucking bitch'). Wie de speech ziet waarmee zij eergisteren, op grootse en waardige wijze, in het Congres alle vrouwenvernederaars van repliek diende, raakt ontroerd. Een aanklacht tegen onrecht vrouwen aangedaan. Alexandria Ocasio-Cortes.

Let u op: eens wordt zij de president van de Verenigde Staten.

<https://youtu.be/LI4ueUtkRQ0>

Er is onrecht in de wereld.
Mensen doen mensen pijn.
Mensen raspen over de ziel van een ander.
Ontkennen, praten goed, verdoezelen wat gebeurde.

Jezus zei ooit: "De waarheid maakt vrij".
De waarheid doet pijn.
Voor slachtoffer en dader.
Maar, komt het hoge woord eruit, - oprecht, eerlijk,
zonder terughoudendheid -, wordt taal, die een
goedkoop formeel 'sorry' overstijgt, gevonden en
gesproken om te zeggen wat fout was, dan is er een kans
op Wiedergutmachung.
Die beladen term gebruik ik met opzet.

Trauma's trauma's, wonden, wonden.
Jezus zoekt de stilte, de afstand.
Even geen anderen.
Laat me.
M'n vriend is dood.
'Nooit heb ik wat ons werd ontnomen zo bitter, bitter
liefgehad'.
Laat me maar even.

Na dat even drong de mensenmassa zich weer aan Hem op.
Ze moesten allemaal wat van Hem.
De een een aanraking.
De ander een lief woord.
Een derde een aai over z'n bol.
Je bent gezien.
Je hoort erbij.
Ik ken je naam.
En God zal er voor je zijn.

Weinig slaap gehad die nacht.
Een lange dag was het geweest.
Nu heeft iedereen honger.
Vooruit, dan maar een wonder.

Ach ja, maar wie het zo bekijkt heeft het misschien niet
goed begrepen.
'Wat hebben jullie, mijn leerlingen?', vraagt Jezus.
'Nee, niet Ik, maar jullie?
Wat kunnen jullie doen aan de honger van mensen?
Wat kunnen jullie doen aan de honger van mensen naar
gerechtigheid, naar aandacht,
naar erkenning, naar waardigheid en gelijkwaardigheid?
Niet ik, maar jullie'.

Johannes stond op tegen macht en moord.
Apeldoorn struikelt bewust over namen.
Black Lives Matter staat op tegen onbegrip en, erger nog,
'ongeïnteresseerdheid'.
Alexandria staat op tegen vernedering van vrouwen.
Tegen het ontmenselijken van de mensheid.

'Wat hebben jullie?', vraagt Jezus.
'5 broden en 2 vissen hebben wij', was het antwoord.

Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium – 5
broden, 1 Torah,
leerde ik van Hein Jan van Ogtrop, voormalig plebaan van
de Sint Bavo in Haarlem. (In het leerhuis van Mattheus -
Toonbroden, 5 delen van het Psalmenboek, 2x5 Woorden
van de Tien)

'En 2 vissen'.

2?

Als de Profeten en de Geschriften?

5 + 2

Het Goede Boek. Gods verhaal met mensen.

Lees maar, zo werkt het.

Omdat Mattheus goed nagedacht heeft over de indeling
van hoofdstuk 14 zou ik willen denken:
Hij begint met onrecht, een vreselijk onrecht.
Een mens wordt vermoord.
Daarna is het scharnier de stilte en afzondering die Jezus
zoekt. Nu even niet. Laat me.
En eindigt het met honger.
Geven jullie ze te eten.

'Wat?'

'Nou, wat geschreven staat.

Omzien naar wie honger heeft.

Naar wie achterop raakt.

Opkomen voor recht en gerechtigheid.

Staan voor gelijkwaardigheid.

Oproepen tot inkeer, omkeer, schuldbelijdenis,
vergeving, verzoening. $5+2 = 7$ '.

Moeten jullie doen.

Ik geef mijn zegen daar over.

Ik breek het om uit te delen.

Jullie delen uit.

Zo verander je stenen in brood.
Zo vloeit de wijn van het Koninkrijk.
Zo worden mensen mild en zacht,
eerlijk en oprecht. Menselijk.

Als stenen zwijgen zullen wij moeten spreken.

Moge het zo zijn.
Amen.

Na de traumatische stilte zei Jezus: 5+2
Dit is zijn antwoord op de dood van Johannes de Doper,
zijn achterneef, zijn geestverwant, zijn vriend.
De voorloper die opstond tegen het kapot maken van de
menselijke waardigheid.
Het woord van God voedt mensen.
Het woord van God voedt mensen op.
1 brood zegt meer dan 1000 woorden.

Als alles tegenzit, als boze mensen boos zijn.
Als taal vervuilt, als uitbuiting tiert.
Als er doden vallen.
5+2. 5+2. 5+2. 5+2.

Dit zijn grote stenen, grote woorden.
Te groot voor ons?
Er zijn ook kleine stenen en kleine lieve woorden.
Klein brood om te breken en te delen.
Zomaar, dicht bij huis. In een familie, in de straat.